

เทคนิคการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจระดับตำบล¹

พิชิต ธานี²

กาญจนา โชคถาวร และ พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์³

บทคัดย่อ

เทคนิคการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจระดับตำบลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในการศึกษาได้นำผลการศึกษาที่ได้จาก หมู่ที่ 9 บ้านป่าเส้า ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการนำเสนอโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแล้ว นำมาสร้างแบบสอบถามจากนั้นทำการจับกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ขั้นตอนต่อมาใช้การวิเคราะห์ที่เรียกว่า แคนนอนิคัล (Cannonical Analysis) เพื่อจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์เพื่อเสนอแผนเชิงกลยุทธ์ผลการศึกษาโดยวิธีดังกล่าวได้แผนกลยุทธ์ในเชิงเศรษฐกิจที่เป็นความต้องการของชุมชนโดยรวมของหมู่ที่ 9 บ้านป่าเส้า ตำบลอุโมงค์ ดังนี้คือ

1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน
2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม
4. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการเมือง การบริหาร และการพัฒนาบุคลากร
5. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และโครงสร้างพื้นฐาน

6. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการศึกษาและการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการด้านสาธารณสุข
8. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน

1. บทนำ

การจัดทำแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 - 8 ของประเทศไทยจะเป็นลักษณะแนวดิ่ง คือแผนพัฒนา จะถูกจัดทำโดยภาครัฐ โดยจะมีการจัดทำแผนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ลดหลั่นลงมา แล้วนำไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น โดยที่ชุมชน หรือองค์กรท้องถิ่น แทบไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ดังนั้นแผนที่ได้มาจึงไม่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับชุมชนนั้นๆ การพัฒนาจึงไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร แต่ในแผนพัฒนาและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 รัฐบาลเปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนมากขึ้น โดยให้องค์กรท้องถิ่น เช่นเทศบาลตำบลซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชน สามารถจัดทำแผนพัฒนา ขึ้นมาเป็นแผนพัฒนาเทศบาลตำบล อย่างไรก็ตามหากองค์กรท้องถิ่นไม่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ผลที่เกิดขึ้นก็ไม่แตกต่างจากการจัดทำแผนพัฒนา ในอดีต ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

¹ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจ ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยทีมวางแผนเศรษฐกิจ โครงการ 1-3-5 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2545

² รองศาสตราจารย์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหัวหน้าทีมวางแผนเศรษฐกิจโครงการ 1-3-5

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และทีมวางแผนเศรษฐกิจโครงการ 1-3-5

ประกอบกับแนวคิดทางการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน ที่มุ่งเน้นการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันพึ่งพาตนเองและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งเป็นทุนทางสังคม ซึ่งภาครัฐเป็นผู้เข้าไปให้การช่วยเหลือสนับสนุน การดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นการศึกษาระบบของการจัดการจัดทำแผนกลยุทธ์ของชุมชนแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ได้แผนที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริงทั้งของชุมชนและแผนพัฒนาของทางเทศบาล ซึ่งจะเป็นแผนพัฒนา ที่จะเกิดประสิทธิผลสูงสุด สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนได้ดีที่สุด

เทคนิคการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจระดับตำบลนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจของชุมชนแบบมีส่วนร่วมจากระดับล่างสู่บนนี้เพื่อให้ได้แผนที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริงทั้งของชุมชนและแผนพัฒนาของทางเทศบาล ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ได้เก็บข้อมูลที่เป็นตัวอย่างในหลายหมู่บ้านและส่วนหนึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชากรในหมู่ 9 บ้านป่าเล่า ตำบลอุโมงค์ในการศึกษาได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้คือ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Focus group) เป็นการสัมภาษณ์โดยการนำตัวแทนชาวบ้านที่มีความหลากหลายทั้งผู้สูงอายุ วัยทำงาน วัยรุ่นและจากอาชีพต่างๆ ในชุมชน มานั่งล้อมวงเพื่อตอบ

คำถาม ที่ผู้สัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์คนในชุมชนทั้ง 3 หมู่บ้านเพื่อ ทราบถึง ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ,สังคม,ความเป็นอยู่ และ สภาพโดยรวมของคนทั้ง 3 หมู่บ้าน เพื่อนำมาสรุปเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาส ของคนในชุมชน โดยการ สัมภาษณ์ จะใช้ผู้สัมภาษณ์ 2 คน สัมภาษณ์กลุ่มคนในชุมชน

- แบบสอบถาม สร้างจากข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Focus group) นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อหาหน้าหนักปัจจัยภายในและภายนอกโดยแบ่งกลุ่ม ตัวแปรออกเป็น 4 กลุ่ม คือ จุดแข็ง จุดอ่อนอุปสรรค โอกาส เพื่อสำรวจว่าตัวแปรใด เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาส มากน้อยในระดับใดโดยแบ่งเป็น 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนของข้อมูล (The Input Stage)

เพื่อหากกลุ่มปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาส ของทั้ง 3 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ ดังนี้

- วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อทราบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

- วิเคราะห์ข้อมูลโดยจับกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละกลุ่มตัวแปร คือกลุ่มจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ว่าในแต่ละกลุ่ม มีตัวแปรใด ที่มีความสัมพันธ์กันและสามารถจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันได้ โดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ซึ่งเทคนิคนี้จะทำการหาปัจจัยร่วม ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยจะทำการจัดกลุ่มตัวแปรออกเป็นกลุ่มที่มีตัวแปรภายในที่มีความสัมพันธ์กัน

3.2 ขั้นตอนการจับคู่ปัจจัย (Matching Stage)

โดยใช้ตาราง SWOT(SWOT Matrix) ซึ่งจะจับคู่ปัจจัย จุดแข็ง จุดอ่อน กับ อุปสรรค โอกาส เพื่อทำการ กำหนดกลยุทธ์ของชุมชน โดยตาราง SWOT จะแสดง 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ SO (ใช้จุดแข็งแสวงหาโอกาส) กลยุทธ์ ST (ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค) กลยุทธ์ WO (เอาชนะจุดอ่อนเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโอกาส) กลยุทธ์ WT (ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยง

อุปสรรค) โดยการเลือกคู่ตัวแปรที่จะมาใส่ในตาราง SWOT จะเลือกโดยเทคนิคการวิเคราะห์ แคนนอนิคัล (Canonical Analysis) ซึ่งเทคนิคนี้ จะวัดความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร 2 ชุด โดยที่ข้อมูลแต่ละชุด อาจมีตัวแปรหลายตัว จำนวนตัวแปรจะเท่ากันไม่ได้ โดยเทคนิคนี้จะทำการลดตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์ เพื่อดึงออกไปโดยจะเลือกตัวแปรที่มีค่าที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด มาเพื่อใส่ในตาราง SWOT

ตาราง 1 แสดงตาราง SWOT ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

	จุดแข็ง : Strengths	จุดอ่อน: Weaknesses
โอกาส : Opportunities	กลยุทธ์ SO : ใช้จุดแข็งแสวงหาประโยชน์จากโอกาสภายนอก	กลยุทธ์ WO : เอาชนะจุดอ่อนเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโอกาสภายนอก
อุปสรรค : Threats	กลยุทธ์ ST : ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค	กลยุทธ์ WT : ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค

3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ในขั้นตัดสินใจ

(Decision Stage) นำกลยุทธ์ จากตาราง SWOT มา เปรียบเทียบกับนโยบายของเทศบาล ว่ากลยุทธ์ใดมีความสอดคล้องกับนโยบายของชุมชนในทางใดบ้าง เพื่อทำการเลือกนโยบายที่เหมาะสมกัน แต่ละหมู่บ้าน ขึ้นมากำหนดกลยุทธ์ที่จะตอบสนอง ต่อนโยบายเพื่อ ส่งเสริมความก้าวหน้าของแต่ละชุมชน ให้ได้อย่างเหมาะสมที่สุดและตรงกับที่ชุมชนต้องการมากที่สุด

4. ผลการศึกษา

4.1 จากผลการศึกษาเบื้องต้นในขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Focus group) เป็นการสัมภาษณ์โดยการนำตัวแทนชาวบ้านที่มีความหลากหลายทั้งผู้สูงอายุ วัยทำงาน วัยรุ่นและจากอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน มานั่งล้อมวงเพื่อตอบคำถาม ที่ผู้สัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์คนในชุมชนทั้ง 3 หมู่บ้านเพื่อ ทราบถึง ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ, สังคม,ความเป็นอยู่ และ สภาพโดยรวมของคนทั้ง 3 หมู่บ้าน เพื่อนำมาสรุปเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค

โอกาส ของคนในชุมชน โดยการ สัมภาษณ์จะใช้ผู้ สัมภาษณ์ 2 คน สัมภาษณ์กลุ่มคนในชุมชน จากผลที่ได้นำมาประมวลเพื่อ วิเคราะห์โครงสร้างทั่วไป จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสอุปสรรค ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเก็บข้อมูลมี 3 หมู่บ้านคือหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 9 ซึ่งเป็นตัวแทนของหมู่บ้านที่มีฐานะยากจน ฐานะดีและฐานะปานกลาง ในตำบลนี้ แต่ผล การศึกษาที่นำมาแสดงครั้งนี้จะนำเสนอเฉพาะ หมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะปานกลาง คือบ้านป่า เสา หมู่ที่ 9 ซึ่งมีข้อมูลโดยทั่วไปที่รวบรวมได้จากการ ศึกษาครั้งนี้ดังนี้คือ

4.1.1 สภาพทั่วไป ตำบลอุโมงค์ จังหวัด ลำพูน

ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขตการปกครอง จัดตั้ง เป็นสุขาภิบาลเมื่อ ปี พ.ศ.2514 อยู่ในเขตพื้นที่ของ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พื้นที่จำนวน 20.09 ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัด 10 กิโลเมตร มี จำนวน 6 หมู่บ้าน 5 ชุมชน ได้เลื่อนฐานะประธาน กรรมการมาจากการเลือกตั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2537 และได้

รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542

สภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวม ราษฎรส่วนใหญ่เป็นผู้ตั้งรกรากสืบต่อมาจากบรรพบุรุษราษฎรนิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ตามลำน้ำและอยู่อาศัยตามริมน้ำลำคลอง เป็นกลุ่มชนในแต่ละหมู่บ้าน และมีชุมชนหนาแน่นบริเวณสองข้างถนนสายหลัก คือ ทางหลวงหมายเลข 106 เป็นถนนสายเก่าเชื่อมระหว่างจังหวัดลำพูน เชียงใหม่

ประชาชนในตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนลำไย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่งของประเทศ กล่าวคือ ลำไยเป็นผลไม้ส่งออกอันดับหนึ่งของประเทศมานานกว่าสี่สิบปี และรายได้ที่เกษตรกรที่ได้รับจากลำไยในแต่ละปีจะมีจำนวนสูงเมื่อเทียบกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ ดังนั้นประชาชนในเขตตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูนจึงมีฐานะค่อนข้างดีจนถึงปานกลาง ไม่ใช่ผู้ยากจน ถึงแม้ว่าประชาชนในตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูนจะมีหนี้สินกับสถาบันการเงินบางแห่ง หรือกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านมาเพื่อการปรับปรุงสวนลำไยให้ดีขึ้นกว่าเดิม นำเงินมาปลูกลำไยใหม่เพิ่มขึ้น หรือกู้เงินมาเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกนอกเหนือจากปัจจัยสี่ เช่น ซ็อร์ดยนต์ รถจักรยานยนต์ ตู้เย็น ทีวี เป็นต้น แต่ไม่ใช่กู้เงินมาเพื่อใช้จ่ายในการดำรงชีพประจำวัน จึงอาจกล่าวได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจน้อยมากเมื่อเทียบกับบางตำบลในจังหวัดลำพูน

บ้านป่าเส้า หมู่ที่ 9 มีประชากรอาศัยอยู่ 561 ครัวเรือน จำนวน 1,779 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นหญิงจำนวน 971 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.6 ของประชากรทั้งหมด ที่เหลือเป็นชาย 808 คน หัวหน้าครอบครัวเป็นฝ่ายชาย หญิงจะรับผิดชอบงานภายในบ้านสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนหรือหมู่บ้านส่วนมากฝ่ายชายจะมีบทบาทมากกว่าหญิง แต่หญิงก็เริ่มมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น คนต่างถิ่นซึ่งมีจำนวนน้อยที่พักอยู่ในหมู่บ้านนี้จะเป็นผู้เช่าบ้านหรือเช่าหอพักเพื่อทำงานในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน

และคนต่างถิ่นเหล่านี้บางคนจะนำเอายาเสพติดเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้ภาพลักษณ์ของหมู่บ้านเสียหาย ขณะเดียวกันคนในหมู่บ้านนี้ส่วนหนึ่งก็อพยพไปทำงานที่อื่นแต่ก็ส่งมาให้กับครอบครัว อัตราการเกิดของประชาชนจะต่ำกว่าอัตราการตาย ประชาชนส่วนใหญ่จะเจ็บป่วยด้วย โรคเบาหวาน และความดัน

4.1.2 ในด้านทุนทางสังคมและภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่เดิมชาวบ้านป่าเส้ามีอาชีพทำนา ทำสวน ผัก ต่อมาได้เปลี่ยนอาชีพจากการทำนาและสวนผักมาปลูกลำไยกันมากขึ้น เนื่องจากลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าประกอบกับสภาพดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยต่อการปลูกลำไยด้วย ลำไยในเขตหมู่บ้านนี้รวมถึงลำไยของจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่เป็นลำไยที่มีคุณภาพดีที่สุดในโลก เพราะมีรสชาติหวานกรอบเนื้อนุ่ม และเม็ดเล็ก ลำไยที่ปลูกมีทั้งพันธุ์ดอ หัว ชมพู และเปี้ยวเขียว แต่ลำไยพันธุ์ดอเป็นลำไยที่เป็นที่ต้องการของตลาดส่งออกและไม่ค่อยเป็นโรคแมลงวันมากนัก ขณะที่ลำไยพันธุ์เปี้ยวเขียวป่าเส้า เป็นลำไยที่มีเนื้อลำไยมากกว่าพันธุ์ดอ แต่การบำรุงรักษายากกว่า ประชาชนจึงปลูกลำไยพันธุ์ดอเพื่อการค้า และจะปลูกพันธุ์เปี้ยวเขียวป่าเส้าไว้บ้างเพื่อการบริโภคภายในครอบครัวเท่านั้น สามารถกล่าวได้ว่าสภาพดินฟ้าอากาศของตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูนเอื้ออำนวยต่อการปลูกลำไย ทำให้ลำไยมีคุณภาพดีและมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

ความเข้มแข็งของชุมชน ชุมชนมีความเข้มแข็งมากโดยชาวบ้านจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่บ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานศพ งานประเพณี และกิจกรรมต่างๆ ที่ทางการมอบหมายและมักจะได้รับรางวัลต่างๆ มากมายจากการส่งกิจกรรมเข้าร่วมประกวดในงานของเทศบาลอุโมงค์

นอกจากนี้ชุมชนยังมีส่วนสนับสนุนพุทธศาสนา โดยผู้ใหญ่มักจะพาบุตรหลานไปทำบุญและปฏิบัติธรรมที่วัดเป็นประจำโดยเฉพาะในช่วงวันสำคัญทางศาสนา นอกจากนี้ยังการแบ่งประชาชนออกตามพื้นที่ที่อาศัยซึ่งเรียกว่า หมวด (หมวดหนึ่งมีประมาณ 20 หลังคาเรือน) แต่ละหมวดจะผลัดเวรกันทำอาหาร

ถวายแด่พระที่วัดเป็นประจำทุกวัน โดยหัวหน้าหมวดจะเก็บเงินกับสมาชิกครั้งละ 10 บาทเพื่อจัดซื้ออาหาร

องค์กรชุมชน ชาวบ้านมีการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มทำกระเทียมดอง กลุ่มแม่บ้านทำมาลัยดินหอม อย่างไรก็ตามกิจกรรมของกลุ่มที่เด่นชัดมีเพียงกลุ่มทำกระเทียมดองเท่านั้นแต่ก็เป็นกิจกรรมเฉพาะฤดูที่ผลผลิตกระเทียมสดออกสู่ตลาดเท่านั้น ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ของกลุ่มยังไม่มีผลงานเด่นชัดมากนัก ทั้งนี้อยู่ในระหว่างการเริ่มดำเนินการเช่นการทำมาลัยดินหอม ซึ่งได้รับความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในระหว่างการทดลองทำ นอกจากนี้แม่บ้านบางส่วนกำลังทดลองผลิตไวน์ผลไม้ภายในหมู่บ้าน โดยทำการศึกษาเพิ่มเติมการทำไวน์จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้นำชุมชน ผู้ที่ชาวบ้านนับถือมากที่สุดคือ ผู้นำชุมชน รองลงมาคือ เจ้าอาวาสวัดประจำหมู่บ้าน พ่อแม่ ผู้อาวุโสประจำหมู่บ้าน และญาติพี่น้อง

4.1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของบ้านป่าเส้า

1. กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ประชาชนเกือบทุกหลังคาเรือนมีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง อาจเช่าที่ดินตำบลอื่นเพื่อทำนาไว้บริโภค

2. ที่มารายได้และรายจ่าย เนื่องจากชาวบ้านบ้านป่าเส้าส่วนใหญ่มีสวนลำไยเกือบทุกหลังคาเรือน จึงมีรายได้หลักจากลำไย และยังมีรายได้อื่นๆ จากอาชีพรองด้วย เช่น การรับจ้าง ค้าขาย รับราชการและอื่นๆ ดังนั้นถือว่าชาวบ้านบ้านป่าเส้ามีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี ทางด้านรายจ่ายนั้นส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายในการอุปโภคบริโภคโดยจะซื้ออาหารสดจากตลาดและร้านค้าในชุมชนแล้วนำมาทำเอง ส่วนเงินออมนั้นมักจะฝากกับธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ใกล้หมู่บ้าน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อเป็นทุนการศึกษาให้แก่บุตรธิดา

3. แหล่งเงินทุน ในกรณีที่ชาวบ้านป่าเส้ามีปัญหาทางการเงินส่วนใหญ่มักจะขอยืมจากญาติพี่น้อง รองลงมาจะทำการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เงินกองทุนหมู่บ้าน และอื่นๆ จากการสอบถามชาวบ้านหนองหมูปอบว่า ชาวบ้านเหล่านี้มีหนี้สินกับสถาบันการเงินต่างๆ นั้นเพื่อนำเงินมาปรับปรุงสวนลำไยให้มีคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม เช่น ซื้อยามาแมลงซื้อปุ๋ยและอื่นๆ หรือนำเงินมาเพื่อปลูกลำไยใหม่ทดแทนลำไยเก่าที่มีอายุมากแล้ว หรือกู้เงินมาเพื่อซื้อเตาอบลำไย หรือกู้เงินมาเพื่อซื้อรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ชาวบ้านไม่ได้มีฐานะยากจนและกู้เงินมาเพื่อใช้การดำเนินชีวิตประจำวัน

บ้านป่าเส้าจัดเป็นหมู่บ้านในเขตชุมชนเมืองที่อยู่ใกล้กับเทศบาลตำบลอุโมงค์ ดังนั้นจึงได้รับการพัฒนาที่ดีในระดับหนึ่งไม่ว่าจะเป็นถนนคอนกรีตรอบๆ หมู่บ้าน ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ ยกเว้นระบบน้ำประปาที่ชาวบ้านยังต้องขุดบ่อบาดาลกันเอง อย่างไรก็ตามขณะนี้ชาวบ้านส่วนหนึ่งมีการใช้สารโปตัสเซียมคลอไรด์ให้กับต้นลำไย ทำให้สามารถเก็บเกี่ยวลำไยได้ตลอดปี

4.2 ผลการศึกษา ในขั้นที่ 2 แบบสอบถามสร้างจากข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Focus group) เมื่อประมวลผลที่ได้ เป็น จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อหาหน้าหนักปัจจัยภายในและภายนอกโดยแบ่งกลุ่ม ตัวแปรออกเป็น 4 กลุ่ม คือ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคโอกาส เพื่อสำรวจว่าตัวแปรใด เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาส มากน้อยในระดับใดโดยแบ่งเป็น 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้จะเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 30 คน

- นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อทราบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

- วิเคราะห์ข้อมูลโดยจับกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละกลุ่มตัวแปร คือกลุ่มจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ว่าในแต่ละกลุ่ม มีตัวแปรใด ที่มีความสัมพันธ์กันและสามารถจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันได้โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ซึ่งเทคนิคนี้จะทำการหาปัจจัยร่วม ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยจะทำการจัดกลุ่มตัวแปรออกเป็นกลุ่มซึ่ง เป็นกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน

4.3 ผลการศึกษาขั้นที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis)

ผลการวิจัยในขั้นตอนแรกในขั้นนี้ จะแสดงถึงการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทำการจับกลุ่มตัวแปร จากผลการสำรวจหาหน้าหนักตัวแปรจาก แบบสอบถาม โดยใช้ การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) โดย ทำการวิเคราะห์ปัจจัยภายในหมู่บ้าน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากการสำรวจบ้านป่าเส้าหมู่ที่ 9

ตารางที่ 1 : แสดงน้ำหนักขององค์ประกอบหลักของ “จุดแข็ง” หมู่ 9 : หมุนแกนโดยวิธี Equamax

ตัวแปร	Component		
	1	2	3
การมีส่วนร่วมของชุมชนเรื่องการท่องเที่ยว	.877	3.678E-02	.138
การมีส่วนร่วมของชุมชนเรื่องหัตถอุตสาหกรรม	.852	.212	.255
หมู่บ้านมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และธรรมชาติ	.844	.421	6.246E-02
การมีส่วนร่วมของชุมชนเรื่องไวน์ลำไย	.748	.450	1.740E-02
มีหนี้สินไม่มาก	.561	.368	-.147
คนในหมู่บ้านมีความสามัคคีกันดี	4.252E-02	.861	.222
มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี	.519	.796	8.739E-02
หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีกลุ่มต่างๆหลายกลุ่ม	.578	.785	.391
มีเอกสารสิทธิ์ทำกิน	.486	.704	.300
คนในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ	-.544	.647	.880
ภูมิประเทศเหมาะกับการปลูกลำไย	.221	.110	

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 1 สามารถกำหนดปัจจัย “จุดแข็ง” ได้ 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มปัจจัยที่ 1 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 5 ตัวแปรคือ

- การมีส่วนร่วมของชุมชนเรื่องการท่องเที่ยว
- การมีส่วนร่วมของชุมชนเรื่องหัตถอุตสาหกรรม
- หมู่บ้านมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และธรรมชาติ
- การมีส่วนร่วมของชุมชนเรื่องไวน์ลำไย
- มีหนี้สินไม่มาก

กลุ่มปัจจัยที่ 2 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 5 ตัวแปรคือ

- คนในหมู่บ้านมีความสามัคคีกันดี
- มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี
- หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีกลุ่มต่างๆหลายกลุ่ม
- มีเอกสารสิทธิ์ทำกิน
- คนในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ

กลุ่มปัจจัยที่ 3 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 1 ตัวแปรคือ

- ภูมิประเทศเหมาะกับการปลูกลำไย

ตารางที่ 2 : แสดงน้ำหนักขององค์ประกอบหลักของ “จุดอ่อน” หมู่ 9 : หมุนแกนโดยวิธี Equamax

ตัวแปร	Component			
	1	2	3	4
เยาวชนไม่เรียนรู้ขบวนการผลิตลำไย	.904	-5.040E-02	-.388	8.408E-02
เกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องการอบลำไยอย่างแท้จริง	.869	.134	.117	.242
ขาดความต่อเนื่องในการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ในชุมชน	.828	.117	.534	3.192E-02
ปัญหาเสพติดในชุมชน	.664	.555	-.353	5.927E-02
ไม่มีการจดทะเบียนผู้ปลูกลำไย ทำให้ยากต่อการวางแผนการผลิตและการตลาด	2.323E-02	.865	-.203	-.333
ไม่มีการจัดบันทึกข้อมูลรายรับ-รายจ่ายในการผลิตลำไยยากต่อการตัดสินใจ	4.088E-02	.770	.425	-3.252E-02
ความขัดแย้งของนักรการเมืองท้องถิ่นในหมู่บ้าน	.445	.753	-.122	.207
ชาวบ้านมีพื้นที่ทำกินน้อย	1.191E-02	.624	.346	.399
เยาวชนขาดความเข้าใจปัญหาในท้องถิ่นอย่างแท้จริง	-1.046E-02	.187	.889	.118
ขาดการรวมตัวในกลุ่มผู้ผลิตทำให้ขาดอำนาจต่อรองด้านต่างๆ	-3.695E-02	-.110	.870	-.221
มีความรู้ร่น้อยทำให้การใช้ปัจจัยการผลิตในการปลูกลำไยไม่เหมาะสม	5.695E-02	-.165	6.551E-02	.920
มีลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจอย่างเดียว	-.281	-.207	.470	-.738

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 2. สามารถกำหนดปัจจัย “จุดอ่อน” ได้ 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มปัจจัยที่ 1 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 4 ตัวแปรคือ

- เยาวชนไม่เรียนรู้ขบวนการผลิตลำไย
- เกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องการอบลำไยอย่างแท้จริง
- ขาดความต่อเนื่องในการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ในชุมชน
- ปัญหาเสพติดในชุมชน

กลุ่มปัจจัยที่ 2 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 4 ตัวแปรคือ

- ไม่มีการจดทะเบียนผู้ปลูกลำไย ทำให้ยากต่อการวางแผนการผลิตและการตลาด
- ไม่มีการจัดบันทึกข้อมูลรายรับ-รายจ่ายในการผลิตลำไยยากต่อการตัดสินใจ
- ความขัดแย้งของนักรการเมืองท้องถิ่นในหมู่บ้าน
- ชาวบ้านมีพื้นที่ทำกินน้อย

กลุ่มปัจจัยที่ 3 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 ตัวแปรคือ

- เยาวชนขาดความเข้าใจปัญหาในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
- ขาดการรวมตัวในกลุ่มผู้ผลิตทำให้ขาดอำนาจต่อรองด้านต่างๆ

กลุ่มปัจจัยที่ 4 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 ตัวแปรคือ

- มีความรู้น้อยทำให้การใช้ปัจจัยการผลิตในการปลูกลำไยไม่เหมาะสม
- มีลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจอย่างเดียว หากราคาตกต่ำจะมีผลต่อรายได้มาก

ตารางที่ 3 : แสดงน้ำหนักขององค์ประกอบหลักของ "โอกาส" หมู่ 9 : หมุนแกนโดยวิธี Equamax

ตัวแปร	Component				
	1	2	3	4	5
รัฐมีนโยบายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นเกี่ยวกับผลผลิตหลัก (ลำไย) ของหมู่บ้าน	.846	.432	-6.888E-02	.212	.129
มีการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐ เช่น ไลน์ลำไย การจัดงานกินไส้ั่ว	.843	.250	.218	.397	5.226E-03
นโยบายกองทุนหมู่บ้านมีส่วนทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ	.811	.219	-7.722E-02	.435	.300
มหาวิทยาลัยได้จัดโครงการเรียนรู้ชุมชน	.787	.586	-3.827E-02	-5.245E-02	9.532E-02
มีจุดรับซื้อลำไยมากกว่าเดิม	.695	-3.682E-02	.335	.492	-.134
นโยบายของรัฐในการกระจายสินค้าพืชหลัก (ลำไย)	.684	2.447E-02	.143	.138	-.440
ลำไยแปรรูปช่วยในการขยายตลาด	9.146E-02	.972	4.021E-02	.107	-3.476E-02
นักรการเมืองจากภาครัฐบาลเป็นคนท้องถิ่นคอยให้ความช่วยเหลือ	.427	.520	.403	.398	-1.842E-02
การขยายตัวทางตลาดของสินค้าของสินค้าหลัก (ลำไย)	-.103	7.845E-02	-.929	7.733E-02	.226
การสื่อสารช่วยในด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ	-.284	.333	.688	-5.193E-02	.396
การเปิดเสรีทางการค้าช่วยให้ลำไยมีโอกาสเปิดตลาดได้มากขึ้น	-2.984E-02	-3.351E-02	.177	-.920	9.287E-02
หลังจากตัดถนน Super Highway แล้วนำไม่ท่วม	-2.069E-02	-.408	-.551	-.576	-.143
การคมนาคมสะดวกใกล้ตัวเมืองทำให้มีโอกาสในการค้าขาย และการศึกษา	-8.360E-04	-7.756E-02	.120	3.932E-02	-.887
มีนิคมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นแหล่งสร้างงาน	.258	-.360	.459	1.983E-02	.641

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 3 สามารถกำหนดปัจจัย “โอกาส” ได้ 5 กลุ่มดังนี้

กลุ่มปัจจัยที่ 1 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 6 ตัวแปรคือ

- รัฐมีนโยบายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นเกี่ยวกับผลผลิตหลัก(ลำไย)ของหมู่บ้าน
- มีการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐ เช่น ไลน์ลำไย การจัดงานกินไส้อั่ว
- นโยบายกองทุนหมู่บ้านมีส่วนทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ
- มหาวิทยาลัยได้จัดโครงการเรียนรู้ชุมชน
- มีจุดรับซื้อลำไยมากกว่าเดิม
- นโยบายของรัฐในการกระจายสินค้าพืชหลัก (ลำไย)

กลุ่มปัจจัยที่ 2 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 ตัวแปรคือ

- ลำไยแปรรูปช่วยในการขยายตลาด
- นักการเมืองจากภาครัฐบาลเป็นคนท้องถิ่นคอยให้ความช่วยเหลือ

กลุ่มปัจจัยที่ 3 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 ตัวแปรคือ

- การขยายตัวทางตลาดของสินค้าของสินค้าหลัก (ลำไย)
- การสื่อสารช่วยในด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ

กลุ่มปัจจัยที่ 4 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 ตัวแปรคือ

- การเปิดเสรีทางการค้าช่วยให้ลำไยมีโอกาสเปิดตลาดได้มากขึ้น
- หลังจากตัดถนน Super Highway แล้วนำไม่ท่วม

กลุ่มปัจจัยที่ 5 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 ตัวแปรคือ

- การคมนาคมสะดวกใกล้ตัวเมืองทำให้มีโอกาสในการค้าขาย และการศึกษา
- มีนิคมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นแหล่งสร้างงาน

ตารางที่ 4 : แสดงน้ำหนักขององค์ประกอบหลักของ “อุปสรรค” หมู่ 9 : หมุนแกนโดยวิธี Equamax

ตัวแปร	Component				
	1	2	3	4	5
ผลระยะยาวของวิธีการผลิตพืชหลัก(ลำไย)ทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรมเนื่องจากการใส่สารไปแทส เขียมคลอเรต	-0.892	-6.553E-02	.305	-5.100E-02	-.224
มีนายทุนมากว่านซื้อที่ดินหมู่บ้านทำให้เกษตรกรต้องทำการเช่าที่นา	.809	.173	.302	3.948E-03	.340
กฎหมายมีการควบคุมการใช้และเก็บสารไปแทส เขียมคลอเรต	-0.787	.181	-.116	-.388	.167
ไม่มีการอบรมการผลิตและการตลาดลำไยอย่างจริงจัง	.745	.235	.517	-6.785E-02	-.101
คุณภาพของน้ำบาดาลไม่ดีเท่าที่ควร	.571	.179	-.490	.202	-.124
การใส่สารไปแทสเขียมคลอเรตทำให้ผู้บริโภคมีปัญหาเรื่องสุขภาพ	-2.602E-02	-.975	5.598E-02	7.749E-02	-7.772E-02
ค่าครองชีพสูงขึ้น	7.706E-02	.886	.286	.287	1.991E-02

ตัวแปร	Component				
	1	2	3	4	5
ราคายาฆ่าแมลง ปุ๋ยสูงขึ้น	6.951E-02	.847	-7.605E-02	.228	.460
โทรศัพท์บ้านมีน้อย	.164	.299	.874	6.941E-02	-3.701E-02
ปัจจุบันมีคนเป็นโรคความดันและเบาหวานกันมากขึ้น	6.417E-03	-9.082E-02	.866	.141	-.183
ตลาดลำไยเป็นตลาดของผู้ซื้อ	1.313E-02	-6.748E-02	.240	.897	3.422E-02
ไม่มีหน่วยงานใดวิจัยเกี่ยวกับการใส่โปรแทสเซียมคลอเรต ว่าทำให้ผลผลิตเพิ่มได้จริงและคุ้มค่าหรือไม่	.279	.178	7.793E-02	.843	.290
ปริมาณสินค้าเกษตรในแต่ละปีไม่สามารถควบคุมได้ทำให้ราคาคงต่ำ ตลาดไม่สามารถรองรับได้	1.634E-02	.243	-.233	.836	.217
เกษตรกรไม่มีอำนาจในการกำหนดราคา	-.175	7.060E-02	-.207	.336	.837
การโฆษณาชวนเชื่อเกินจริงเกี่ยวกับการใช้สารโปแทสเซียมคลอเรต	.152	.546	.210	-1.868E-02	.683
ตลาดลำไยสดไม่ขยายตัว	.376	-4.706E-02	-.486	.172	.572

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4 สามารถกำหนดปัจจัย “อุปสรรค” ได้ 5 กลุ่มดังนี้

กลุ่มปัจจัยที่ 1 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 5 ตัวแปรคือ

- ผลระยะยาวของวิธีการผลิตพืชหลัก (ลำไย) ทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรมเนื่องจากการใส่สารโปแทสเซียมคลอเรต

- มีนายทุนมากว่านซื้อที่ในหมู่บ้านทำให้เกษตรกรต้องทำการเช่าที่นา
- กฎหมายมีการควบคุมการใช้และเก็บสารโปแทสเซียมคลอเรต
- ไม่มีการอบรมการผลิตและการตลาดลำไยอย่างจริงจัง
- คุณภาพของน้ำบาดาลไม่ดีเท่าที่ควร

กลุ่มปัจจัยที่ 2 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 3 ตัวแปรคือ

- การใช้สารโปแทสเซียมคลอเรตทำให้ผู้บริโภคมีปัญหาเรื่องสุขภาพ
- ค่าครองชีพสูงขึ้น
- ราคายาฆ่าแมลง ปุ๋ยสูงขึ้น

กลุ่มปัจจัยที่ 3 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 ตัวแปรคือ

- โทรศัพท์บ้านมีน้อย
- ปัจจุบันมีคนเป็นโรคความดันและเบาหวานกันมากขึ้น

กลุ่มปัจจัยที่ 4 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 3 ตัวแปรคือ

- ตลาดลำไยเป็นตลาดของผู้ซื้อ
- ไม่มีหน่วยงานใดวิจัยเกี่ยวกับการใส่โปรแทสเซียมคลอเรต ว่าทำให้ผลผลิตเพิ่มได้จริงและคุ้มค่าหรือไม่
- ปริมาณสินค้าเกษตรในแต่ละปีไม่สามารถควบคุมได้ทำให้ราคาตกต่ำเพราะ ตลาดไม่สามารถรองรับได้

กลุ่มปัจจัยที่ 5 : ประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 3 ตัวแปรคือ

- เกษตรกรไม่มีอำนาจในการกำหนดราคา
- การโฆษณาชวนเชื่อเกินจริงเกี่ยวกับการใช้สารโปรแทสเซียมคลอเรต
- ตลาดลำไยสดไม่ขยายตัว

นำผลที่ได้ในขั้นตอนแรกในขั้นนี้มาจัดกลุ่มปัจจัยต่างๆในด้าน จุดแข็ง ,จุดอ่อน ,โอกาส อุปสรรค ของ หมู่ที่ 9 ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 : กลุ่มปัจจัยต่างๆในด้าน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของ หมู่ที่ 9

ปัจจัยข้อมูลจากการสำรวจหมู่ 9	สัญลักษณ์
จุดแข็ง	
1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำกิจกรรมต่างๆ และมีหนี้สินไม่มาก	SP1
2. ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่น และมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี	SP2
3. ภูมิประเทศเหมาะกับการปลูกลำไย	SP3
จุดอ่อน	
1. ขาดความรู้เรื่องการอบลำไย เยาวชนไม่เรียนรู้การผลิต กลุ่มต่างๆขาดความต่อเนื่อง	WP1
2. การผลิตลำไยขาดการจัดการที่ดี มีที่ดินทำกินน้อย	WP2
3. ขาดการรวมกลุ่มผู้ผลิตลำไย ขาดอำนาจต่อรอง เยาวชนไม่เข้าใจปัญหาในท้องถิ่น	WP3
4. การใช้ปัจจัยการผลิตไม่เหมาะสม และมีพืชเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว	WP4
โอกาส	
1. นโยบายต่างๆจากภาครัฐส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ	OP1
2. นักการเมืองมาจากคนในท้องถิ่นคอยให้ความช่วยเหลือ และการแปรรูปลำไย	OP2
3. การขยายตัวของตลาดลำไย และ ข้อมูลข่าวสารช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ	OP3
4. การค้าเสรีและการคมนาคมช่วยเปิดการค้าได้มากขึ้น	OP4
5. มีการคมนาคมที่สะดวก และนิคมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นแหล่งสร้างงาน	OP5
อุปสรรค	
1. ปัญหาการใช้สารโปรแทสเซียมคลอเรต และไม่มีกรอบการผลิตและการตลาดลำไย	TP1
2. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง และค่าครองชีพสูง	TP2
3. โทรศัพท์บ้านมีน้อย และคนในชุมชนมีปัญหาด้านสุขภาพ	TP3
4. ผลผลิตลำไยมีปริมาณไม่แน่นอน ผู้ผลิตไม่สามารถกำหนดราคาได้	TP4
5. ลำไยมีปัญหาด้านราคา การตลาด และการชวนเชื่อเรื่องการใส่สารโปรแทสเซียมคลอเรต	TP5

4.4 ผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Canonical Analysis

4.4.1 ขั้นตอนการจับคู่ปัจจัย (Matching Stage) ขั้นตอนปัจจัยโดยใช้ ตาราง SWOT ซึ่งจะจับคู่ปัจจัย จุดแข็ง, จุดอ่อน กับ อุปสรรค, โอกาส เพื่อทำการกำหนดกลยุทธ์ของชุมชน โดยตาราง SWOT จะแสดง 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ SO (ใช้จุดแข็งแสวงหาโอกาส) , กลยุทธ์ ST (ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค), กลยุทธ์ WO (เอาชนะจุดอ่อนเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโอกาส), กลยุทธ์ WT (ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค) โดยการเลือกคู่ตัวแปรที่จะมาใส่ในตาราง SWOT จะเลือกโดยเทคนิคการวิเคราะห์ แคนนอนิคัล

(Canonical Analysis) ซึ่งเทคนิคนี้ จะวัดความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร 2 ชุด โดยที่ข้อมูลแต่ละชุดอาจมีตัวแปรหลายตัว จำนวนตัวแปรจะเท่ากันไม่ได้ โดยเทคนิคนี้จะทำการลดตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์ เพื่อดึงออกไปโดยจะเลือกตัวแปรที่มีค่าที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด มาเพื่อใส่ในตาราง SWOT

การวิเคราะห์ Canonical Analysis เป็นการหาคู่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันที่สุด เพื่อนำมาเป็นคู่ปัจจัยที่จะนำมาใส่ในตาราง SWOT ของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อนำมาสร้างกลยุทธ์ในขั้นตอนต่อไป โดยมีผลการจับคู่ปัจจัยดังต่อไปนี้

ตาราง 6 การจับคู่ปัจจัย เพื่อสร้างกลยุทธ์ทางเลือก ของหมู่บ้าน 9 โดยใช้ Canonical Analysis
ปรากฏผลดังนี้

กลยุทธ์	คู่ปัจจัย	Canonical Correlation	Wilk's	Sig
กลยุทธ์ SO (ใช้จุดแข็งแสวงหาโอกาส)	SP1,SP2,SP3+OP1,OP2,OP3,OP4,OP5	0.986	0.001	0.014
กลยุทธ์ WO(เอาชนะจุดอ่อนเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโอกาส)	WP1,WP2,WP3,WP4+OP1,OP2,OP3,OP4	0.981	0.002	0.024
กลยุทธ์ ST(ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค)	SP1,SP2 + TP2,TP5	0.799	0.325	0.121
กลยุทธ์ WT (ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค)	WP2,WP3,WP4+TP1,TP2,TP3,TP4,TP5	0.999	0.000	0.000

ที่มา: จากการคำนวณ

4.5 ผลการศึกษาขั้นที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคู่ปัจจัยหมู่บ้านที่ 9 กับยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาล

เมื่อได้ผลการจับคู่ปัจจัยที่ดีที่สุดของหมู่บ้านและแต่ละคู่ของตาราง SWOT ขั้นตอนต่อมาคือการนำคู่ปัจจัยมาพิจารณายุทธศาสตร์ของเทศบาลว่าคู่ปัจจัยใดตรงกับยุทธศาสตร์ใดเพื่อกำหนดในการสร้างกลยุทธ์ต่อไป

ผลการพิจารณาแผนพัฒนาของเทศบาลที่สอดคล้องกับคู่มือฯ และการวางกลยุทธ์ หมู่ที่ 9

ตารางที่ 7 ผลการพิจารณาคู่มือฯ ของหมู่ที่ 9 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเทศบาล

นโยบาย	คู่มือฯ			
	SO	WO	ST	WT
1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน 1.1 พัฒนาระบบการเรียนรู้ของคนในชุมชนทั้งในระบบและนอกระบบ 1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.3 เสริมสร้างการรวมกลุ่มและพัฒนาการบริหารการจัดการของกลุ่มให้สามารถพึ่งพาตนเองได้		X	X	X
2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.1 พัฒนาระบบการเรียนรู้ ความเข้าใจของชุมชนเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.2 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.3 เสริมสร้างประสบการณ์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.4 พัฒนาหรือปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้ประชาชนเห็นความสำคัญในคุณค่า 2.5 ปรับปรุงระบบบริหารและจัดการด้านขยะมูลฝอยและมลภาวะของชุมชน	X			
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม 3.1 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต 3.2 ปรับปรุงระบบบริการดูแลและสุขภาพ การบริการสาธารณะ การรักษาความปลอดภัยแก่ประชาชน 3.3 เสริมสร้างกลไกและกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม 3.4 ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการบริการได้อย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้ประชาชนได้พบปะแลกเปลี่ยนและสนทนากันร่วมกัน	X X		X X	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

นโยบาย	คู่ปัจจัย			
	SO	WO	ST	WT
4. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการเมือง การบริหารและการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น 4.1 เสริมสร้างกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น 4.2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ 4.3 พัฒนาและปรับปรุงกลไกในการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ทันสมัยและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากรของหน่วยงาน	X	X		X
5. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐาน 5.1 พัฒนาระบบข้อมูลที่จะใช้ในการดำเนินการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และโครงสร้างพื้นฐาน 5.2 เสริมสร้างกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และโครงสร้างพื้นฐาน 5.3 ปรับปรุงกระบวนการโครงสร้างพื้นฐานโดยใช้ผังเมืองในการพิจารณาเพื่อการพัฒนา		X		X
6. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น 6.1 เตรียมความพร้อมในการรับโอนกิจการการจัดการศึกษาท้องถิ่น 6.2 เสริมสร้างกลไกและกระบวนการการเรียนรู้ของประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบ 6.3 อนุรักษ์ฟื้นฟู สืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	X	X		X
7. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบบริหารและการจัดบริการด้านสาธารณสุข 7.1 เสริมสร้างระบบครอบครัวให้อยู่เย็นและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของครัวเรือนให้น่าอยู่ถูกสุขลักษณะ 7.2 เสริมสร้างให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัย 7.3 ส่งเสริมการออกกำลังกายในหมู่ประชาชน 7.4 พัฒนาการให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง 7.5 พัฒนากลไกและระบบการเรียนรู้ของชุมชนในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน	X			X

ตารางที่ 7 (ต่อ)

นโยบาย	คู่ปัจจัย			
	SO	WO	ST	WT
8. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน				
8.1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการของเศรษฐกิจชุมชน	X			
8.2 เสริมสร้างกลไกและกระบวนการเรียนรู้ในการมีส่วนร่วมของชุมชน			X	
รวม	10	4	4	4

ที่มา : จากการวิเคราะห์

4.6 การสร้างกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของหมู่ที่ 9

เมื่อทำการพิจารณาคู่ปัจจัยที่ตรงกับยุทธศาสตร์ของเทศบาลแล้วสามารถนำมาสร้างเป็นกลยุทธ์เพื่อการดำเนินการตามแต่ละยุทธศาสตร์ของแต่ละชุมชนได้ดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างจากคู่ปัจจัย SP1,SP2 + TP2,TP5

เสริมสร้างการรวมกลุ่มและพัฒนากิจการบริการจัดการของกลุ่มเพื่อความเป็นปึกแผ่นของชุมชน ในด้านกลุ่มอาชีพลำไยเพื่อเสริมสร้างอำนาจต่อรองและการให้ความรู้แก่คนในชุมชนในระบบและนอกระบบ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตลำไย และการให้ความรู้ความเข้าใจในการผลิตลำไยอย่างถูกวิธี เพื่อแก้ปัญหาในด้านประสิทธิภาพของผลผลิตลำไย และปัญหาในด้านราคาและตลาดลำไย

2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างจากคู่ปัจจัย SP1,SP2,SP3 + OP1,OP2,OP3,OP4,OP5

เสริมสร้างให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมโดยเฉพาะการใช้สารโปแทสเซียมคลอไรด์ในการเร่งผลผลิตลำไยอย่างถูกต้อง

3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างจากคู่ปัจจัย SP1,SP2,SP3 + OP1,OP2,OP3,OP4,OP5

ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้รับการในด้านต่างๆ อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในด้านการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องด้านการประกอบอาชีพ ผลกระทบด้านสุขภาพ ชุมชน สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนนอกจากนี้ยังต้องเสริมสร้างให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนและการสร้างความสามัคคีในชุมชน

4. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการเมือง การบริหาร และการพัฒนาบุคลิกภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างจากคู่ปัจจัย WP1,WP2,WP3,WP4 + OP1,OP2,OP3,OP4

เสริมสร้างให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในด้านประชาธิปไตยในท้องถิ่นเช่นว่าจะเป็นการเลือกหัวหน้าชุมชน การเลือกประธานหมู่บ้าน เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมการจัดการวางแผนการผลิต การตลาด และการใช้ปัจจัยการผลิตพืชเศรษฐกิจหลัก(ลำไย) เพื่อส่งเสริมรายได้ให้แก่คนในชุมชน และควรมีโครงการเรียนรู้ชุมชนเพื่อพัฒนาคนในท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบ
 สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และโครงสร้างพื้นฐาน
 กลยุทธ์ที่ 5 สร้างจากคู่ปัจจัย SP1,SP2 +
 TP2,TP5

พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
 และโครงสร้างพื้นฐาน เช่นน้ำประปาในหมู่บ้านสนาม
 กีฬาให้แก่เยาวชน เป็นต้น

6. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา
 และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 6 สร้างจากคู่ปัจจัย
 WP1,WP2,WP3,WP4 + OP1,OP2,OP3,OP4

ส่งเสริมการเรียนรู้แก่ชุมชนในด้านการศึกษา
 ของเยาวชนและการเรียนรู้นอกระบบโดยเฉพาะการ
 ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการผลิตลำไย การใช้
 ปัจจัยการผลิตลำไย หรืออาจจะเป็นการเรียนรู้ในเรื่อง
 ต่างๆ ที่จะเป็นโยบายขึ้นต่อชุมชน

7. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบบริหารและ
 การจัดการด้านสาธารณสุข

กลยุทธ์ที่ 7 สร้างจากคู่ปัจจัย SP1,SP2,SP3 +
 OP1,OP2,OP3,OP4,OP5

สร้างความสามัคคีและความอบอุ่นให้เกิดขึ้น
 กับทุกครอบครัวในชุมชน อาจจะเป็นการจัดกิจกรรม
 ต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความสามัคคี
 โดยการส่งเสริมจากผู้นำหมู่บ้าน หรือจากทางรัฐบาล
 และควรมีการให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ชุมชนด้วย

8. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและการเสริม
 สร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ 8 สร้างจากคู่ปัจจัย SP1,SP2,SP3 +
 OP1,OP2,OP3,OP4,OP5

การส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ ให้คนในชุมชนหลัง
 จากที่ว่างจากการเก็บผลผลิตลำไยและส่งเสริมการมี
 ส่วนร่วมของชุมชน เช่นด้านหัตถอุตสาหกรรมและการ
 จัดตั้งกลุ่มทำการแปรรูปผลผลิตลำไย เป็นต้น

5. สรุป

จากผลที่ได้แสดงไว้ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า
 เทคนิคการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจระดับ
 ตำบลเป็นการนำเสนอเทคนิควิธีการวางแผน
 พัฒนาการวางแผนจากล่างสูบนวิธีหนึ่ง คือ เป็นการ
 วางแผนที่มาจากความต้องการจากชุมชน ซึ่งเป็นไป
 ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ต้องการ
 กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และสอดคล้องกับแนวทาง
 การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยทำการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง
 ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจาก ทูตที่มีอยู่ในแต่ละชุมชนนั้น ๆ
 ซึ่งจำเป็นต้องมีการสำรวจ ความคิดเห็นของคนในชุม
 ชนซึ่งในที่นี้คือการสำรวจความคิดเห็นของชุมชนใน
 หมู่ที่ 9 บ้านป่าเส้า ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัด
 ลำพูน ในเรื่อง ต่างๆ เพื่อ ทราบถึง จุดแข็ง จุดอ่อน
 อุปสรรค และโอกาส ซึ่งมีทั้งวิธีการการสัมภาษณ์แบบ
 เจาะลึก โดยสัมภาษณ์คนในชุมชน เพื่อให้ทราบถึง
 ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่
 และสภาพโดยรวมของหมู่บ้าน รวมทั้งปัจจัยภายใน
 และภายนอก เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้วนำ
 มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส แล้ว
 ใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีน้ำหนักค่า
 ความถี่ที่มากที่สุดโดยนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อให้
 คนในชุมชนให้นำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอก
 และภายในอีกครั้งหนึ่งจากนั้นทำการจับกลุ่มตัวแปรที่
 มีความสัมพันธ์กันเพื่อให้จำนวนตัวแปรลดลงโดยใช้
 เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ขั้นตอน
 ต่อมา ใช้การวิเคราะห์ที่เรียกว่าแคนนอนิคัล
 (Cannonocal Analysis) เพื่อจับคู่ปัจจัยภายในและ
 ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์เพื่อเสนอแผนเชิง
 กลยุทธ์พร้อมทั้งทำการตรวจสอบความสอดคล้องของ
 แผนกลยุทธ์ดังกล่าวกับแผนของเทศบาล ซึ่งคู่ปัจจัยที่
 มีความสัมพันธ์กับแผนของเทศบาลมากที่สุดจะนำไป
 จัดทำแผนกลยุทธ์เชิงเศรษฐกิจของชุมชนต่อไป

ผลการศึกษาโดยวิธีดังกล่าวจึงเป็นวิธีการที่ผ่านการคัดกรองข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนหลายลำดับขั้นตอนทำให้ได้แผนกลยุทธ์ในเชิงเศรษฐกิจที่เป็นความต้องการของชุมชนโดยรวมของหมู่ 9 บ้านป่าเส้า ตำบลอุโมงค์ เพื่อนำมาวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ อย่างแท้จริง

6. ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตามในขบวนการของการจัดทำแผนโดยวิธีนี้หากจะบังเกิดผลที่สะท้อนความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงขบวนการสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกและการใช้แบบสอบถามพึงระมัดระวังว่าต้องได้รับ

ความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและต้องได้ความคิดเห็นจากกลุ่มสัมภาษณ์ที่หลากหลายอาชีพและอายุจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เอนเอียงและตรงกับความคิดเห็นที่สะท้อนถึงความต้องการของคนส่วนใหญ่ได้อย่างแท้จริง และเมื่อเราได้แผนกลยุทธ์ ทางเศรษฐกิจ ของชุมชนดังกล่าวแล้ว จำเป็นจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและพัฒนาในชุมชนนั้นๆ จะต้องทำการกำหนดแผนที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ในการนำไปปฏิบัติในแต่ละปีของการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

บรรณานุกรม

- กมลลักษณ์ อัจฉริยโสภณ. 2543. "การจัดการเชิงกลยุทธ์ในโครงการสินเชื่อเพื่อสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลอุโมงค์. 2545. "แผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549)". เทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดเชียงใหม่
- จิรศักดิ์ จิยะจันทร์, ขวลิต ประภาวนนท์, พรพิมล วิริยะกุล, ลัทธิกาล ศรีวะระมย์, สมชาย หิรัญกิตติ, ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ องอาจ ปทะวานิช. 2542. การบริหารเชิงกลยุทธ์ (ฉบับมาตรฐาน). พิมพ์ครั้งที่ 1 บริษัทธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ธวัชชัย งามสันติวงศ์. 2544. SPSS FOR WINDOWS ฉบับสมบูรณ์ : หลักการและวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ปรับปรุงครั้งที่ 4 โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี่ จำกัด, กรุงเทพฯ.
- สมยศ นาวิการ. 2541. การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์ตะวันออก, กรุงเทพฯ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ ลัดดาวัลย์ รอดมณี. 2528. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, กรุงเทพฯ.